

DE AMSTEL.

Reeds dikwijls is de gedachte bij me opgekomen, dat het land ten Zuiden van Amsterdam door die categorie van natuurminnaars, die „De Levende Natuur” tot haar getrouwe lezers mag rekenen, met een zekere mate van vriendelijke onverschilligheid wordt aangezien, zooiets van: het is er wel aardig, maar men vindt er toch niet dát, wat boven het IJ en aan het IJsselmeer wordt gevonden en waargenomen. Ik meen dit te mogen opmaken uit de sporadisch verschijnende mededeelingen over deze streek en uit hetgeen ik zoo hier en daar in Amsterdam in de kringen van „zwervers” en „waarnemers” verneem.

Dat er wel belangstelling bestaat wil ik niet ontkennen, getuige o.a. het commentaar van den Heer J. ten Hagen in de Juli-aflevering 1936 op mijn bijdrage „Stadswallen” (Maart 1936), maar ik geloof te mogen aannemen, dat men zich toch meer bepaalt tot de „presenteerblaadjes”, zooals de Rot-hoek, het Kinselmeer, het Barnegat, Diemerdijk, e.a. waar je zoo heerlijk — bijna zonder moeite — kunt spieden, snuffelen, fotografeeren en met „buit” van kunt terugkomen.

Daarom wil ik, wellicht ten overvloede, de aandacht weer eens op dat gebied vestigen en om te beginnen meer in het bijzonder op de Amsteloevers van Amsterdam tot Ouderkerk. Want de Amstel is ongetwijfeld een rivier, die nog niets van zijn bekoring heeft verloren, sinds den tijd dat Rembrandt er wandelde en stof vond voor zijn teekeningen en etsen. Echter, we moeten zijn schoonheid zien in het kader van onzen tijd, met de groote opleving van water-, fiets- en wandelsport.

Voor dengene, die zich tot rustige plekjes en stille landschappen voelt aangetrokken, kan het hier op zomersche middagen en avonden te druk zijn, maar er zijn ongetwijfeld oogenblikken, dat die drukte zoodanig is, dat ze niet stoort. Wanneer men bijvoorbeeld 's morgens vroeg of in den vooravond de stad verlaat en langs de inderdaad stille oevers loopt, geraakt men onder den indruk van het landschapsbeeld, dat hier wordt geboden. De oude buitenverblijven, die getuigen van een vergane glorie, maar waarvan er zijn, die nog uitstekend worden onderhouden, de typische oude boerderijen, verscholen in het omringende groen, bieden den wandelaar menig bekoorlijk plekje.

Foto J. Heimans.

De molen bij Ouderkerk aan de Amstel.

Juli! Hooimaand!

Buiten is het reukgras door den boer neergezeist en vult met andere grassoorten de lucht met een kostelijke geur. Als een machtige gebogen arm boort de Amstel zijn bedding in onze stad, statige boomenrijen werpen hun beeld in het donkere water, dat driftig zijn golven in de rietkragen jaagt.

Het is een echte „zomersche” dag, waarop het landschap als geheel zoo vol bekoring kan zijn, terwijl toch ook de details ieder hun aparte schoonheid bieden. Langs den weg staat Valeriaan, zacht-lila tot roze, de boterbloem plekt vet-glimmend tusschen het gras, het bitterzoet zorgt voor paars-gele contrasten langs het water. En hier, schermbloemen! bereklauw en peen, kijk eens goed naar de verscheidenheid van tint en vorm van de insecten, die er op zitten, kevertjes, zweefvliegen, bijen en andere.

We slenteren langs eeuwenoude buitenverblijven, waar reigers en witgebekte roeken af en aanvliegen. De spreeuwen hebben jongen en zijn naarstig bezig ze op te voeden voor den grooten strijd in het wisselvallige vogelbestaan. Een spreeuwenjong krijscht om eten . . . pgggèèèè . . . en tript zijn ouders achterna, die onophoudelijk zaden en andere dingen van den grond pikken en met een rappe beweging in het keelgat van het vogelkind duwen.

Een jonge pimpelmees is reeds flinker en buitelt zelfstandig aan de takken van een wilg. Hij heeft nog nestharen, maar toch komt er al teekening in het blauw en geel, waarmee hij straks zal prijken.

Pijptorkruid staat overal met honderden witte bloempjes en dikbuikige stengels langs den oever, een wilde roos strooit haar bloembladen in het spiegelend water van een vaart, waar tusschen donkere bladschotels de eerste waterlelies wiegen.

Het duizendblad lokt de insecten tot een maaltijd, naast het perzikkruid of bloedblad, kenbaar aan de eigenaardige donkere vlek op de bladeren, welke volgens de overlevering door het vallen van een druppel bloed van Jezus aan het kruis zou zijn ontstaan.

Onze belangstelling ontwaakt meer en meer en we wijzen elkaar op een jasmijnstruik, die met geurige bloemen een tuinhoek opvroolijkt, akkerwinde waarvan de roze kelken het fietspad omranken, distels die den insecten hun paarse ragebollen met stuifmeel lokkend toehouden, herfstleuwentand dat met gele, rood-geaderde zonnetjes tusschen het gras prijkt, melkdistels die in het windje hun ruige gele bloemen heen en weer zwaaien.

Een vink slaat een roffel in gindschen iep. Let eens op, nu het zonnetje door de bladeren lichtplekken op den stam werpt, hoe deze vogel zich ondanks zijn opvallende kleuren goed aan de omgeving aanpast. Het mosgroen van zijn vleugels en het wijnrood van de borst harmonieeren met de kleuren van den boom en de witte streep op de vleugels lijkt thans een zonneplek tusschen de bladeren. Als hij zich niet door zijn helderen zang had verraden, dan hadden we 'm niet gezien.

Boerenzwaluwen en gierzwaluwen scheren over de weilanden en helpen het natuurlijk evenwicht tot stand brengen door een groot aantal van het teveel aan muggen en andere insecten op te slokken. Op een vette kluit bij de sloot zit een witte kwikstaart nuffig met zijn staart te wippen, in het riet knarst de karekiet, roze zwanebloemen en lila waterweegbree bespikkelen een drassigen oever, egelskop steekt dreigend zijn bollen als middeleeuwsche strijdmiddelen omhoog.

We volgen, verscholen achter de overhangende takken van een knotwilg, een tafereeltje, zooals er voor een opmerkzaam wandelaar zoovele zijn te genieten. Een Grauwe Vliegenvanger, bruingrijs met een bijna wit borstje, waarover flauwtjes wat donkere streepen loopen, een rond kopje met kraaloogjes en een spits snavelke, gemaakt om insecten te vangen, heeft onze aandacht getrokken. Er verschijnt er nog een en we zien ze op de manier, aan vliegenvangers eigen, voedsel vangen voor een jong, dat nog wat onbeholpen de lekkere beetjes zit af te wachten. Stil zitten de oudelui op een tak, waar ze vrij uitzicht hebben op het weiland, af en toe draait het kopje heen en weer en wordt het oogje star op één punt gericht. Daar dartelt een vlintertje

boven het gras, vader-vliegenvanger flitst naar beneden, hapt en keert met een boog naar het jong terug, dat zijn breed bekje openspert en vleugel-fladderend de buit in ontvangst neemt.

Steeds keert de oude naar zijn standplaats terug, hij houdt er schijnbaar niet van, op den grond te zitten. Af en toe, als een vlug insect hem wat verder van honk heeft gebracht, wordt ook een andere uitkijplaats benut. Zoo merken we op, dat ze drie vaste zitjes hebben, waarvan één in de takken van den knotwilg boven ons. We treffen het bovendien nog, dat de vliegenvanger-baby ons ook met een bezoek vereert en in de pauzes tusschen het verorberen van de lekkere hapjes, gaat poetsen, schurken en veerenstrekken, en dat alles met een onvervaardheid, die we van zoo'n kleinen ruigen baas niet zouden hebben verwacht.

Langzaam gaan we verder

* * *

Hoe heb ik op dergelijke wandelingen genoten. Ik vond een rijkdom aan bloemen, die elke maand weer anders was en een kleurenverscheidenheid opleverde, die door te velen onopgemerkt wordt voorbijgegaan. Geen zeldzaamheden, noch uitzonderlijke waarnemingen, maar biedt juist het veel voorkomende niet de ware schoonheid?

Welk een lachend landschap als in Mei de oevers vol Fluitekruid zich als witte linten langs het water kronkelen, als langs het wandelpad het gras in een blauw veld schijnt te zijn veranderd, zoo vol staat het met de groote bloemen van den Gamander Eereprijs, of als in Juni de Gele Morgenster bloeit te midden van de roze bloempjes van de Ooievaarsbek, als de Valeriaan haar bloemen op meterhooge stengels boven den sloot wiegt, naast Margrietten, Klaprozen, Duizendblad, Vergeet-mij-nietjes, Vogelmelk, Andoorn, te veel om op te noemen. Zelfs vond ik in een moerasje bij Ouderkerk Handekenskruid en ik heb hooren fluisteren, dat er ook Drosera's staan.

Hoe viel er te genieten als de vogels hun jongen verzorgden, de spreeuwen van de boomen langs de oevers, de kauwtjes, de meezen en de vliegenvangers van „Amstelrust”, uren heb ik stil gestaan bij de reiger- en roekenkolonie van „Wester-Amstel” en bij Kleine Boschduiven, die op „Ooster-Amstel” nestelen. Ik heb de zwaluwen bespied, die in het riet van de rivier hun jongen voedsel brachten en vlieglessen gaven, maar het gebuitel van kieviten gekeken, grutto's en tureluurs de roeken zien verjagen, torenvalken en scholeksters in snelle vaart over de weilanden zien wieden.

Waterhoentjes en meerkoeten trokken met donzige jongen door het riet, goudgebekte merels zongen hun avondzang, de koekoek riep in het hooge geboomte wel zeventien maal achtereen en de boschduiven koerden hun minnelied.

Zomer of winter, lente of herfst, steeds is hier voor den opmerkzamen wandelaar een bron van schoonheid te vinden en ik hoop, dat dit kort overzicht, hoe onvolledig het ook moge zijn, voor vele Amsterdammers een aanleiding zal zijn hun zwerftochten ook tot het Zuiden van de stad uit te strekken.

Amsterdam.

AD. BAARS.

❧ ❧ ❧